

Krajina rozbitých okien

Teória rozbitých okien sa pripisuje kriminológom Jamesovi Q. Wilsonovi a Georgeovi Kellingovi. Obaja tvrdili, že zločinnosť je nevyhnutným dôsledkom neporiadku.

Keď rozbité okno ostane neopravené, ľudia, ktorí chodia okolo, usúdia, že je to všetkým jedno a nikto nie je za nič zodpovedný. Čoskoro pribudnú ďalšie rozbité okná a pocit anarchie a signál, že je všetko dovolené, sa z domu rozšíri na ulicu, kde dom stojí.

Rozbíjanie okien, ktoré spôsobujú "elity" národa, prenáša neporiadok na celú spoločnosť. Okná zostávajú nezasklené a neobstojí, že sa rozbíjajú menšie sklenené plochy, ako pri minulej vláde. Nemorálnosť konania dosadených manažmentov, tunelovanie štátnych firiem, čudné výberové konania, nerovnosť pred zákonom - to všetko vysiela signál, že tí, ktorí to môžu zmeniť a majú všetky nástroje v rukách, to neriešia. Doteraz nebol potrestaný žiadny parlamentný vandal a aj preto sa budú, žiaľ, šíriť naďalej priestupky, krádeže, apatia a zúfalosť časti občanov tejto krajiny.

Podnet k určitému typu chovania neprichádza výlučne od určitého typu človeka, ale od určitej vlastnosti prostredia. To znamená, že ak nikto nebude potrestaný za nežiaduce konanie, nikdy tu zásadne nič nezmeníme. Kým prominenti budú dostávať svoje vodičské preukazy a korupcia bude tolerovaná, nedokážeme nasmerovať našu spoločnosť k lepšej budúcnosti. Nie je podstatné, čo politici tvrdia, že chcú urobiť, podstatné je, čo naozaj robia a urobili.

Čo teda vyplýva z teórie rozbitých okien a sily kontextu? Hovorí, že zločinec vôbec nekoná zo zásadných vnútorných pohnútok a nežije vo svojom vlastnom svete, ale naopak, je vysoko citlivý na okolité prostredie, ostražito vníma najrôznejšie signály a k páchaniu zločinov ho vedie jeho vnímanie okolitého sveta. To je neuveriteľne radikálna, svojím spôsobom neuveriteľná myšlienka. A má ešte radikálnejšiu dimenziu. Sila kontextu je argumentácia opierajúca sa o prostredie a hovorí, že chovanie je funkciou sociálneho kontextu.

V našej krajine nebude výrazne lepšie, kým nezasklíme rozbité okná a nezabráňime ich znovurozbíjaniu.

Peter Krištofovič 1972

Zdroj: Hnonline.sk
URL: <http://hnonline.sk/nazory/c1-50603620-krajina-rozbitych-okien>
Autor: Peter Krištofovič, 23.2.2011